

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 22.6.62 / תע' יחיד / מוזיאון תל-אביב

שמו של אלפרד אברדם ידוע בארץ ובפאריס כאחד מצייירי אסכולת פאריס היהודית, שכללה את סוטיין, מודיליאני, פאסקין, מינצ'ין קרמיק, קיקואין ואחרים. לקבוצה כולה נטייה אקספרסיוניסטית וכלל זה כוחו יפה גם לגבי ציוריו של אברדם, אלא שהאקספרסיוניזם שלו היה תמיד מתון יותר, בעל מהות רומנטית ונטייה לחלומיות.

תערוכתו הנוכחית, הכוללת כ-70 ציורי שמן מהתקופה האחרונה, מפגינה סגנון אישי ותפיסה ציורית אורגנית, אולם גם הסגנון וגם התפיסה, אינם מבטיחים במקרה זה עומק חויתי של ממש. נושאו של אברדם שונים: סוסים, פרשים, דמויות נשים ורקדניות אך למרות השוני בנושאים, התוכן הוא אחיד לגמרי. לאמתו של דבר, מספיקה ראיית תמונה או שתיים כדי לתהות על סגנונו של אברדם בכללו. תמונתו הן למעשה וריאציות צורניות על אפשרות תכנית אחת ויחידה. השינויים בין הווריאציות לבין עצמן הן בעיקר במסגרת העיצוב הצורני ולא בפתרון צבעוני שונה. אף שאפשר למצוא במסגרת תמונות כתמים בודדים בצבעים ראשוניים (אדום, צהוב-אפור וירקרק בעיקר), בנויה כל תפיסת הצבע של אברדם על סולם שחור-לבן. גם כאשר מופיע כתם אדום או ירוק, אין כתם זה נתפס כצבע בעל ייחוד, אלא כהקבלה לשלב ביניים של סולם השחור-הלבן. במידה והמסתכל יחליף בדמיונו כתם אדום כזה בכתם אפור שווה-חוזק, יוכח שלא חל כל שינוי מהותי לא במערך הצבעוני ולא בתוכן הנמסר.

הווריאציות הצורניות נעשות ע"י יצירת דמות מרכזית במכחול חופשי וכיסוי הרקע לאחר מכן ע"י צבע אפור כהה. הדמויות עצמן, שגם הן אפורות, מקבלות אופי מרחף על הרקע הכהה וריחוף זה מודגש יותר ע"י הפיתול של תנועת המכחול היוצר אופי בארוקי, מעט מצועצע. על הצורה (הדמות) שנוצרה, מניח אברדם מספר כתמים (שוב אפורים שונים), שאינם מהווים תנועה נגדית או מערך-כתמי עצמאי, אלא מעטרים ומרכזים את המבט בצורה הראשונית.

259 בעבודותיו של אברדם היום, קשה מאוד לשמוע הד מהמאבק התמידי בין האמן המנסה לתת מימוש חומרי לחוויה המסעירה אותו. ניכרת השלמה עם הפתרון הקיים ועבודה כמעט מוכנית, במסגרת פתרון קיים זה. אמנם יש אווירה דמיונית-רומנטית בציורים אלה, אלא שנוצר הרושם כי האווירה הושגה אחר ההוויה עצמה כבר עברה, וכך נותרים ציורים

שבעיקרם הם דקורטיביים ומקצועיים.

חבל שלא הוצגו בתערוכה גם ציוריו של אברדם מהשנים הקודמות, שהיו אולי שלמים פחות מבחינה טכנית, אך החוויה שעוררו היתה בלתי-אמצעית.

יואב בראל, בין פיכחון לתמימות: על האמנות הפלסטית בשנות ה-60 בתל אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2004